

America» - JSTOR, ProQuest Dissertations & Theses Global, ebrary and others. The Library creates and accompanies three databases - Electronic CSL, University repository eKhNUIR and electronic archive of rare books and manuscripts eScriptorium.

The start of electronic catalog's creation was in 1991, currently it is operating in an environment of ILS Absotheque Unicode and contains about 900 thousand records. The eKhNUIR and eScriptorium electronic archives are working on the DSpace3.2 platform. The eKhNUIR repository of the university scientists' works contains 11.5 thousand documents, which currently are being deposited mainly by the authors or by the responsible depositors of the departments. The eScriptorium electronic archive is a full-text archive of rare books and manuscripts for science and education. Its task includes the provision of access to the immense CSL funds and creation of conditions for their preservation. Now the eScriptorium contains more than 5 thousand documents from the 12th – 20th centuries (up to 1945). There should be named the collection of publications on the history of Kharkov and Kharkov periodicals especially.

JAKUB MACIEJ ŁUBOCKI

Instytut Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa
Uniwersytetu Wrocławskiego
Wrocław (Polska)

POLSKIE ELEKTRONICZNE ŹRÓDŁA INFORMACJI BIBLIOGRAFICZNEJ PRZYDATNE W PRACY UKRAIŃSKIEGO PRACOWNIKA NAUKI

Szybki dostęp do informacji jest podstawą w funkcjonowaniu społeczeństwa informacyjnego. Jedną z barier informacyjnych, związaną z fizyczną lokalizacją źródła informacji, utrudniającą ten dostęp, jest bariera geograficzna. Jej pokonywanie wiąże się z dodatkowym nakładem czasu, finansów i pracy umysłowej, co zwiększa wymierne i niewymierne koszty pracy z informacją. Bariera ta występuje już między dwiema lokalizacjami na terenie kraju i zdecydowanie zwiększa się, jeśli trzeba wziąć pod uwagę źródło znajdujące się poza jego granicami. Rozwiązaniem tego problemu, przynajmniej częściowym, jest udostępnienie źródła w Internecie, co czyni je dostępnym niezależnie od miejsca przebywania użytkownika, pod warunkiem dostępu do tej sieci. Oczywiście, samo środowisko internetowe niesie ze sobą nowe bariery, nie znosi też wszystkich barier znanych z tradycyjnych źródeł informacji (przykładowo tak do korzystania ze źródła elektronicznego jak i tradycyjnego użytkownik musi być odpowiednio przygotowany do wyszukiwania w nim informacji). Jednak to bariera geograficzna wydaje się być najpoważniejszą przeszkodą w skutecznym zaspokajaniu potrzeb informacyjnych.

Polska ma długie i bogate tradycje w przygotowywaniu pochodnych źródeł informacji, także tych o charakterze bibliograficznym. Niektóre z nich mogą być szczególnie interesujące w pracy ukraińskiego pracownika nauki (zwłaszcza w zakresie humanistyki). Ponieważ jednym z elementów wspierających budowę społeczeństwa informacyjnego w Polsce jest udostępnianie w sposób cyfrowy różnorodnych źródeł informacji, coraz więcej z nich jest osiągalnych w Internecie, co stanowi ułatwienie w codziennym wykorzystywaniu ich przez Ukraińców. Niestety, źródła te niejednokrotnie są pozbawione wyczerpującego aparatu pomocniczego, stąd często trudno zorientować się w ich zawartości i możliwościach wyszukiwawczych. Zdarza się, że omówienie takie oddzielone jest od samego źródła i opublikowane jedynie w sposób tradycyjny – w niskim nakładzie, w sporej odległości czasowej, w trudno dostępnym źródle. Także bariera językowa, mimo bliskiego spokrewnienia języka polskiego i ukraińskiego, może mieć tu znaczenie. Dlatego uznano za przydatne zaprezentowanie tych źródeł informacji (miejsce dostępu, forma, metodyka opracowania: zakres, zasięgi, dobór i selekcja, możliwości wyszukiwawcze), które mogą okazać się przydatne w pracy ukraińskiego pracownika nauki (m.in. *Przewodnik Bibliograficzny*, *Bibliografia Wydawnictw Ciągłych*, *Bibliografia Zawartości Czasopism*, *Polonica Zagraniczne*, «Bibliografia Polska» Karola Estreichera, «Bibliografia Polska 1901–1939», *Bibliografia Językoznawstwa*

Slawistycznego, Polska Bibliografia Literacka, Bibliografia Historii Polski, katalogi biblioteczne, repozytoria i in.)

ЯКУБ МАЦЕЙ ЛУБОЦЬКИЙ

Інститут наукової інформації та бібліотекознавства
Вроцлавського університету
м. Вроцлав (Польща)

ПОЛЬСЬКІ ЕЛЕКТРОННІ ДЖЕРЕЛА БІБЛІОГРАФІЧНОЇ ІНФОРМАЦІЇ НА ДОПОМОГУ УКРАЇНСЬКОМУ НАУКОВОМУ ПРАЦІВНИКУ

Швидкий доступ до інформації є основою функціонування інформаційного суспільства. Одним з інформаційних бар'єрів, який пов'язаний з фізичним розміщенням джерела інформації та ускладнює доступ до інформації, є географічна перешкода. Подолання цього бар'єру тягне за собою додаткові витрати часу, фінансів і розумової праці, й збільшує матеріальні й нематеріальні витрати для отримання інформації. Перешкода існує навіть коли йдеться про два місця розташування в межах однієї країни й значно зростає, якщо треба використати джерело, яке знаходиться за межами країни. Розв'язанням цієї проблеми, принаймні частковим, є надання доступу до джерела в Інтернеті, що робить його доступним незалежно від місцезнаходження користувача, за умови доступу до цієї мережі. Звісно, саме віртуальне середовище створює нові перешкоди й не ліквідує існуючих проблем, пов'язаних із користуванням традиційними джерелами інформації (скажімо, користувач має бути підготовленим, щоб знайти інформацію як в електронному, так і в традиційному джерелі). Однак, географічні бар'єри здаються найбільшою перешкодою в успішному задоволенні інформаційних потреб користувачів.

Польща володіє традиціями підготовки бібліографічних джерел інформації. Деякі з них можуть бути особливо цікавими для українських науковців (зокрема в галузі гуманітарних наук). Одним із елементів функціонування інформаційного суспільства є надання доступу до різних цифрових джерел інформації і щороку зростає кількість тих, які можна завантажити в Інтернеті. Часто ці джерела не містять допоміжних пошукових інструментів, тому важко зорієнтуватися в їхньому вмісті та можливостях пошуку. Трапляється, що джерело представлено тільки в традиційному друкованому вигляді, малим накладом, у важкодоступній інституції. Також, попри спорідненість польської та української мов, на якість отримання інформації можуть впливати мовні бар'єри.

З огляду на ці фактори, представлено джерела інформації за наступними критеріями (місце доступу, форма, методика опрацювання: обсяг, відбір і селекція, можливість пошуку), які можуть бути корисними в роботі українського наукового працівника (а саме: *Przewodnik Bibliograficzny, Bibliografia Wydawnictw Ciągłych, Bibliografia Zawartości Czasopism, Polonica Zagraniczne, «Bibliografia Polska»* Кароля Естрейхера, *«Bibliografia Polska 1901–1939»*, *Bibliografia Językoznawstwa Slawistycznego, Polska Bibliografia Literacka, Bibliografia Historii Polski*, бібліотечні каталоги і репозитарії та ін. джерела інформації).

JAKUB MACIEJ LUBOCKIE

Institute of Information and Library Science
of Wrocław University
Wrocław (Poland)

POLISH ELECTRONIC SOURCES OF BIBLIOGRAPHIC INFORMATION, WHICH ARE USEFUL IN UKRAINIAN RESEARCHER'S WORK

A quick access to information is the basis for functioning of the information society. One of an information barrier, hindering the access to information, related to the physical location of the source of information, is a geographical barrier. Its overcoming is associated with an extra investment of time, finance and

intellectual work, which increases the quantifiable and unquantifiable costs of working with information. The barrier is already present between the two locations within the same country and definitely increases when the source occurs outside its borders. A partial solution to this problem is to provide a source on the Internet. This makes them available regardless of the location of the user (provided that he has an access to that network). Of course, same Internet environment brings a new barriers, it also does not remove all barriers known from traditional sources of information (for example: the user must be adequately prepared to search for information in both types of sources of information – traditional and electronic). However, geographical barrier seems to be the most serious obstacle to effective indulging information needs.

Poland has a long and rich tradition in the preparation of secondary sources of information, especially bibliographies. Some of them may be of particular interest in the work of the Ukrainian scientist (especially in the humanities). Since one of the supporting elements of building of information society in Poland is making them available in digital. Additionally, more and more of these sources are achievable on the Internet which facilitate using it by Ukrainians. Unfortunately, these sources often lack detailed prefaces, so at times it is hard to figure out their contents and possibilities of search. It happens that this discussion is separated from the source and published only in the traditional way – in low print circulation, at a considerable time distance, in an inaccessible source. Also, the language barrier, despite the close relatedness of Polish and Ukrainian, may be important. Therefore it was considered useful to present these sources of information (place of access, form, methodology: scope, coverage, search capabilities), which may be useful in the work of the Ukrainian scientist (incl. *Przewodnik Bibliograficzny*, *Bibliografia Wydawnictw Ciągłych*, *Bibliografia Zawartości Czasopism*, *Polonica Zagraniczne*, «*Bibliografia Polska*» Karola Estreichera, «*Bibliografia Polska 1901–1939*», *Bibliografia Językoznawstwa Sławistycznego*, *Polska Bibliografia Literacka*, *Bibliografia Historii Polski*, library catalogues, repositories etc.).

OLGA KONATOWSKA-CISZEK

JADWIGA WOJTCZAK

Centrum Wiedzy i Informacji Naukowo-Technicznej

Politechniki Wrocławskiej

Wrocław (Polska)

ZASOBY ELEKTRONICZNE CENTRUM WIEDZY I INFORMACJI NAUKOWO-TECHNICZNEJ POLITECHNIKI WROCŁAWSKIEJ: CHARAKTERYSTYKA I PROMOCJA

Centrum Wiedzy i Informacji Naukowo-Technicznej Politechniki Wrocławskiej jest jednostką ogólnouczelnianą, której nadrzędnym celem działalności jest wspomaganie pracy naukowej i dydaktycznej swoich studentów, doktorantów i pracowników. Funkcjonując w ramach uczelni technicznej, Centrum szczególny nacisk kładzie na gromadzenie i udostępnianie specjalistycznych źródeł informacji na nowoczesnych nośnikach coraz większej liczbie użytkowników. Obecnie elektroniczne źródła informacji dostępne są, poza tymi publikowanymi w modelu Open Access, poprzez sieć komputerową PWr oraz w oparciu o serwer PROXY, pozwalający zarejestrowanym użytkownikom na dostęp do zasobów również poza siecią Politechniki. Z tej możliwości korzystała pod koniec 2016 roku prawie 1/3 wszystkich osób związanych z Politechniką.

Historycznie rzecz ujmując, pierwszą grupą elektronicznych źródeł informacji udostępnianych w bibliotece były bazy danych. Już w latach siedemdziesiątych wprowadzony został System Selekttywnej Dystrybucji Informacji (SDI) działający w oparciu o kupowane bazy danych na taśmach magnetycznych. Prawdziwym przełomem stały się na PWr bazy dostępne online, a ich liczba na przestrzeni lat systematycznie wzrastała. Dostęp online oraz znaczna liczba terminali komputerowych, dedykowanych użytkownikom biblioteki sprawiły, że również wykorzystanie baz danych rosło sukcesywnie w latach objętych badaniem.